

И. Арабаев атындагы КМУнун
Окумуштуулар кенешинде каралды
Протокол № 1

“27” сентябрь 2024-ж.

БЕКИТЕМ
И. Арабаев атындагы КМУнун
ректору А. Арабаев

“30”

**И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик
университетинин жогорку кесиптик билим берүү
бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоочу мамлекеттик
аттестациялоо жөнүндө
ЖОБО**

БИШКЕК - 2024

Бул жобо Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамынын (11.08.2023 ж. №179), Кыргыз Республикасындагы жогорку билим берүүнүн көп баскычтуу түзүмү жөнүндө жоболор жана башка укуктук-ченемдик документтердин негизинде иштелип чыккан.

1. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1. Жогорку кесиптик билим берүү программасын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдү милдеттүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо менен аяктайт.

2. И.Арабаев атындагы КМУнун бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо жөнүндө жобо бардык формалар боюнча кесиптик жогорку билим алып жаткан бүтүрүүчүлөргө карата колдонулат.

3. Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун максаты болуп И.Арабаев атындагы КМУнун бүтүрүүчүлөрүнүн кесиптик тапшырмаларды аткарууга болгон даярдыгынын деңгээлин жана аларды даярдоонун кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарына шайкештигин аныктоо саналат.

4. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо аккредитацияланган ЖКБ билим берүү уюмдарында жана алардын аккредитациясы бар түзүмдүк бөлүмдөрүндө кесиптик жогорку билим берүүнүн адистиктери жана даярдоо багыттары боюнча жүргүзүлөт.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациядан өтүүгө И.Арабаев атындагы КМУнун кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын талаптарына ылайык иштелип чыккан кесиптик жогорку билим берүүнүн адистиктери же даярдоо багыттары боюнча билим берүү программасын толук көлөмдө өздөштүрүүнү ийгиликтүү аяктаган бүтүрүүчүлөргө жол берилет.

Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын бардык белгиленген түрлөрүн ийгиликтүү тапшырган шартта бүтүрүүчүгө тиешелүү квалификация ыйгарылат жана мамлекеттик жана/же өздүк үлгүдөгү кесиптик жогорку билими жөнүндө диплом берилет.

5. Аккредитациясы жок жогорку кесиптик билим берүү уюмдарында окуган же аларды ийгиликтүү аяктаган адамдар аккредитациясы бар ЖКБ билим берүү уюмдарында учурдагы жана жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациядан өтүүгө укуктуу.

2. ЖЫЙЫНТЫКТООЧУ АТТЕСТАЦИЯЛЫК СЫНАКТЫН ТҮРЛӨРҮ

6. И.Арабаев атындагы КМУнун бүтүрүүчүлөрүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун жыйынтыктоочу аттестациялык сынагынын түрлөрүнө төмөнкүлөр кирет:

- 1) бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо;
- 2) мамлекеттик экзамен.

Милдеттүү жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын тизмеги жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты менен белгиленет.

7. Бүтүрүүчү квалификациялык иштер жогорку кесиптик билим берүүнүн белгилүү бир баскычтарына ылайык формаларда аткарылат:

- 1) бакалавр квалификациясы үчүн - бакалаврдын бүтүрүүчү иши формасында;
- 2) адис квалификациясы үчүн - дипломдук иш (долбоор) формасында;
- 3) магистр квалификациясы үчүн - магистрдик диссертация формасында.

8. Бүтүрүүчү квалификациялык иштердин темалары И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан сырттан буйрутма берүүчүлөрдүн катышуусунда аныкталат (жумуш берүүчүлөр, кесиптик бирикмелер).

Бүтүрүүчүгө И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан белгиленген тартипте бүтүрүүчү квалификациялык иштин темасын тандоо, анын ичинде аны иштеп чыгуунун максатка ылайыктуулугун негиздөө менен өзүнүн темасын сунуштоо укугу берилиши мүмкүн. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти даярдоо үчүн бүтүрүүчүгө жетекчи дайындалат.

Бакалаврлардын бүтүрүү иштери - аткарылган курстук иштерди жана долбоорлорду жалпылоого негизделип, теориялык окутуунун акыркы мезгилинде жактоого даярдалышы мүмкүн.

Адистерди жана магистрлерди даярдоонун билим берүү программалары аяктагандан кийин аткарылган бүтүрүүчү квалификациялык иштер рецензияланууга тийиш. Рецензиялоо тартиби ЖКБ билим берүү уюму тарабынан белгиленет.

9. Бүтүрүүчү квалификациялык иштерди аткаруунун шарттары жана мөөнөттөрү ушул Жобонун, жогорку кесиптик билим берүүнүн тиешелүү мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан белгиленет.

10. Окутуудан күтүлүүчү натыйжаларды текшерүү максатында И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан тиешелүү багыттардагы жана адистиктердеги окуу-методикалык бирикмелердин сунуштамаларын эске алуу менен жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын программасы, суроолордун тизмеги жана баалоо критерийлери иштелип чыгат жана бекитилет.

3. МАМЛЕКЕТТИК АТТЕСТАЦИЯЛОО КОМИССИЯЛАРЫ

11. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары өз ишинде Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы мыйзамдарын, ушул Жобону, жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарын, И.Арабаев атындагы КМУ иштеп чыккан окуу-методикалык документтерди жетекчиликке алат.

12. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын негизги функциялары болуп төмөнкүлөр саналат:

1) бүтүрүүчүнү даярдоонун жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына жана бекитилген негизги билим берүү программасына ылайык окутуунун күтүлгөн натыйжаларына шайкеш келишин аныктоо;

2) жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын жыйынтыгы боюнча квалификация ыйгаруу жана бүтүрүүчүгө жогорку кесиптик билими жөнүндө тиешелүү мамлекеттик же өздүк үлгүдөгү диплом берүү жөнүндө чечим кабыл алуу;

3) мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ишинин жыйынтыгынын негизинде бүтүрүүчүлөрдү даярдоону өркүндөтүүгө багытталган сунуштамаларды иштеп чыгуу.

13. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо үчүн И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан ар бир багыт жана адистик боюнча мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамы бекитилет.

И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан жогорку кесиптик билим берүүнүн бир билим берүү программасы боюнча бир нече мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы бекитилиши мүмкүн. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиялары бир календардык жыл бою иштейт.

14. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы иш берүүчүлөрдүн (бул тармакта иш алып барган ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын адистеринин), ошондой эле

И.Арабаев атындагы КМУнун профессордук-окутуучулук курамынын жана илимий кызматкерлеринин ичинен 5 адамдан кем эмес санда түзүлөт.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамындагы иш берүүчүлөрдүн саны комиссиянын мүчөлөрүнүн жалпы санынын 2/3 бөлүгүнөн кем болбоого тийиш.

15. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын курамына факультеттердин декандары, кафедра башчылары, административдик башкаруу персоналынын өкүлдөрү, билим берүү уюмунун жетекчилиги кирбейт.

16. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясын тиешелүү профилдеги бүтүрүүчүлөр үчүн потенциалдуу иш берүүчү болуп саналган ишканалардын, мекемелердин жана уюмдардын өкүлдөрүнүн ичинен төрага жетектейт, ал эми алар жок болгон учурда ушул профилдеги/адистиктеги илимдин доктору же илимдин кандидаты жетектейт. Төрага И.Арабаев атындагы КМУда иштебеген адам болууга тийиш. Бир эле адам катары менен эки жылдан ашык мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын төрагасы боло албайт.

Төрага мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ишин уюштурат жана контролдойт, бүтүрүүчүлөргө коюлуучу талаптардын бирдей болушун камсыз кылат.

И.Арабаев атындагы КМУ ар бир даярдоо багыты жана/же адистик боюнча мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын маалыматтар базасын өз алдынча түзөт.

4. ЖЫЙЫНТЫКТООЧУ МАМЛЕКЕТТИК АТТЕСТАЦИЯНЫ ӨТКӨРҮҮ ТАРТИБИ

17. Өзгөчө кырдаал/өзгөчө абал режиминин шарттарында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 26-июнундагы № 354 "Аралыктан билим берүү технологиясын колдонууну жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларды бекитүү жөнүндө" токтому менен бекитилген Билим берүү программаларын ишке ашырууда аралыктан билим берүү технологияларын колдонуунун тартибине ылайык аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын өткөрүүгө жол берилет.

Ошол эле учурда жашырындуулук режимин сактоону талап кылган, жеткиликтүүлүгү чектелген грифи бар дисциплиналар боюнча, ошондой эле маданият жана искусство ЖКБ билим берүү уюмдарында атайын чыгармачыл дисциплиналар боюнча аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу менен онлайн режиминде бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациясын өткөрүүгө жол берилбейт.

Кыргыз Республикасынын аймагынан тышкары жерде болгон бүтүрүүчүлөр үчүн күтүлбөгөн кырдаалдар пайда болгон учурда жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоо ушул Жободо каралган жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны өткөрүүнүн бардык жол-жоболорун сактоо менен аралыктан билим берүү технологияларын колдонуу аркылуу онлайн режиминде өткөрүлүшү мүмкүн.

18. Мамлекеттик аттестациялык сынактарды өткөрүү тартиби И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан ушул Жобонун негизинде иштелип чыгат жана билим алуунун бардык формаларындагы бүтүрүүчүлөргө жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация башталганга чейин жарым жылдан кечиктирилбестен маалымдалат. Бүтүрүүчүлөр мамлекеттик экзамендердин программалары менен камсыз болушат, аларга даярдоо үчүн зарыл шарттар түзүлөт, консультациялар өткөрүлөт.

19. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоо (жабык тематика боюнча иштерди кошпогондо) мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ачык жыйынында, курамынын үчтөн экисинен кем эмесинин катышуусу менен өткөрүлөт. Мамлекеттик аттестациялык

сынактарды өткөрүү жол-жобосу И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан белгиленет. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын ар бир жыйынынын узактыгы күнүнө 6 сааттан ашпоого тийиш.

Жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияга киргизилген мамлекеттик аттестациялык сынактардын кайсы түрүнүн болбосун жыйынтыктары И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан белгиленген баллдык система боюнча "эң жакшы", "жакшы", "канааттандырарлык", "канааттандырарлык эмес" деген бааларга которуу менен бааланат жана Комиссиянын жыйындарынын протоколдору белгиленген тартипте таризделгенден кийин ошол эле күнү жарыяланат.

20. Бүтүрүүчү квалификациялык ишти жактоого кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын талаптарына ылайык иштелип чыккан кесиптик жогорку билим берүүнүн багыты/адистиги боюнча билим берүү программасын толук көлөмдө өздөштүрүүнү ийгиликтүү аяктаган жана жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардын бардык башка түрлөрүнөн ийгиликтүү өткөн бүтүрүүчүлөргө жол берилет.

21. Бүтүрүүчүгө бакалавр, магистр же адис квалификациясын ыйгаруу жана мамлекеттик жана/же өздүк үлгүдөгү кесиптик жогорку билими жөнүндө диплом берүү тууралуу чечимди мамлекеттик аттестациялоо комиссиясы мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын протоколдору менен таризделген жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациянын оң натыйжалары боюнча кабыл алат.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын чечимдери жабык жыйындарда комиссиянын төрагасынын же анын орун басарынын милдеттүү түрдө катышуусу менен жыйынга катышкан комиссиянын мүчөлөрүнүн жөнөкөй көпчүлүк добушу менен кабыл алынат. Добуштардын саны тең болгон учурда комиссиянын төрагасы (же аны алмаштырган комиссиянын төрагасынын орун басары) чечүүчү добуш укугуна ээ болот. Мамлекеттик аттестациялоо комиссиясынын бардык чечимдери протокол менен таризделет.

22. Бардык экзамендерди "эң жакшы", "жакшы" деген бааларга тапшырган жана окуунун бардык мезгилинде жетишүүнүн орточо баллы 3,75тен төмөн эмес (GPA - Grade Point Average) болгон, ошондой эле бардык жыйынтыктоочу аттестациялык сынактарды тапшырган жана бүтүрүүчү квалификациялык ишти "эң жакшы" деген баага жактаган бүтүрүүчүгө артыкчылык диплому берилет (аскердик даярдык боюнча бааны эске албастан). Бүткүл окуу мезгилиндеги студенттин орточо баллы дипломдун тиркемесинде көрсөтүлөт.

23. Негизги билим берүү программасын өздөштүрүүнү аяктаган жана бир же бир нече жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан өтүүдө кесиптик жогорку билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарына даярдыктын ылайык келишин ырастабаган бүтүрүүчүлөрдү ЖКБ билим берүү уюмуна калыбына келтирүүдө аларга И.Арабаев атындагы КМУ аныктаган тартипте кайталап жыйынтыктоочу аттестациялык сынактар дайындалат.

Эгерде кайталап жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестация бүтүрүүчү ишти жактоо болуп саналса, анда бүтүрүүчү И.Арабаев атындагы КМУ окуу планында белгиленген мезгилде жаңы тема боюнча жаңы бүтүрүүчү ишти аткарууга тийиш.

Бүтүрүүчү иштин темасы жана тапшырма бүтүрүүчү ишти аткаруу үчүн белгиленген мезгил башталганга чейин бекитилет жана 10 календардык күн мурун бүтүрүүчүгө берилет.

24. Жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан кайталап өтүү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациядан биринчи жолу өткөндөн кийин үч айдан эрте эмес жана беш жылдан кеч эмес дайындалат.

Кайрадан жыйынтыктоочу аттестациялык сынактар И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан эки жолудан ашык дайындалышы мүмкүн эмес.

Оң бааны жогорулатуу максатында жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестацияны кайрадан тапшырууга жана/же бүтүрүүчү квалификациялык ишти коргоого жол берилбейт.

25. Жүйөлүү себептер менен (медициналык көрсөткүчтөр боюнча, үй-бүлөлүк шарттар боюнча, документ менен тастыкталган) жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан өтпөгөн бүтүрүүчүлөргө И.Арабаев атындагы КМУдан чыгарбастан жыйынтыктоочу аттестациялык сынактардан өтүүгө мүмкүнчүлүк берилиши керек.

Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын кошумча жыйындары И.Арабаев атындагы КМУ тарабынан белгиленген тартипте уюштурулат.

26. Бүтүрүүчүлөрдү жыйынтыктоочу мамлекеттик аттестациялоонун жыйынтыгы И.Арабаев атындагы КМУ окумуштуулар кеңешинин же факультеттин жыйынында мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын жазуу жүзүндөгү отчетторунун негизинде угулат. Жыйындын протоколдору жана мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын ишинин отчеттору И.Арабаев атындагы КМУнун архивинде сакталат. Мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын отчеттору адистерди кесиптик даярдоонун сапатын өркүндөтүү боюнча сунуштары менен электрондук вариантта билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга ал аяктагандан кийин эки айлык мөөнөттө берилет. Зарыл болгон учурда билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын төрагаларынын отчетторунун түп нускасын сурап алууга укуктуу.

27. И.Арабаев атындагы КМУнун мамлекеттик аттестациялоо комиссияларынын ишине мониторинг жүргүзүү билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан ишке ашырылат.

Окуу иштери боюнча проректор

Зайниев Р.А.

Илим, эл аралык коммуникациялар жана инновациялар боюнча проректор

Чалданбаева А.К.

Мамлекеттик тил, жаштар саясаты жана спорт боюнча проректор

Садыкбек кызы Ж.

Административдик-чарбалык иштер боюнча проректор

Исаев Б.М.

Мам. Гуа боюнча проректор